

İletişim ve Tıbbi Bilgi Paylaşımı

Communication and Medical Information Sharing

ÖZET

İletişim insanoğlunun varoluşundan itibaren kendini ifade edebilmesini ve etkileşim kurmasını sağlayan en önemli araçtır. İletişim sayesinde duygu, düşünce ve bilgilerin aktarılmasıyla kişiler arası ilişkiler geliştirilir. Kişiler arası ilişkilerin geliştirilmesi ve kişilerin birbiri ile paylaşımında bulunması hem sosyal hem de örgütsel anlamda önemlidir. Örgüt üyeleri arasında iletişimi sağlamak ve bilgiyi paylaşmak bireyler arasında örgütsel amaçların yerine getirilmesi, üretim ve hizmet süreçleriyle ilgili etkileşimin sağlanması için gereklidir. Sağlık hizmetleri birbirine bağımlı ve karmaşık yapısı nedeniyle etkili iletişimin önemli olduğu bir alandır. Sağlık hizmetlerinde iletişim ve tıbbi bilgi paylaşımı, ekipler arasında ortak bir dilin kullanılmasıdır. Sağlık profesyonelleri arasındaki etkin iletişim ve tıbbi bilgi paylaşımı; bakım kalitesi ve hasta güvenliğini sağlanması, ekip çalışmasının geliştirilmesi, komplikasyonların önlenmesi ve eksik hasta devrinin engellenmesi için gereklidir. Sağlık hizmetlerinde hemşireler ekibin önemli bir üyesidir ve etkin iletişimin sağlanmasında önemli rolleri bulunur. Hemşire-doktor, hemşire-hemşire ve hasta-hemşire, arasındaki iletişim sağlık bakımının kalitesini ve güvenliğini doğrudan etkiler. Etkili iletişim ve tıbbi bilgi paylaşımının varlığı; hemşirelerin kritik durumlara hızlı ve güvenli yanıt verebilmesini sağlamaktadır.

Sağlık hizmetlerinin etkili, verimli ve güvenli bir biçimde sunulabilmesi için iletişim ve tıbbi bilgi paylaşımının kurumların politikası haline getirilmesi, sağlık profesyonelleri arasında ortak dil benimsenmesi, hasta devri ile ilgili süreçlerin standartlaştırılması ve ekipler arası etkin iletişimi sağlamak için çalışanlara eğitim verilmesi etkili olacaktır.

Anahtar Kelimeler: İletişim, Tıbbi Bilgi Paylaşımı, Hemşirelik

ABSTRACT

Communication is the most important tool that enables human beings to express themselves and interact since their existence. Through communication, interpersonal relationships are developed by transferring feelings, thoughts and information. Developing interpersonal relationships and sharing information with each other are important both socially and organisationally. Ensuring communication and sharing information among the members of the organisation is necessary for the fulfilment of organisational goals and interaction between individuals regarding production and service processes. Health services is an area where effective communication is important due to its interdependent and complex structure. Communication and medical information sharing in health services is the use of a common language between teams. Effective communication and medical information sharing between health professionals is necessary to ensure quality of care and patient safety, improve teamwork, prevent complications and prevent incomplete patient handover. Nurses are an important member of the team in health services and have important roles in ensuring effective communication. Communication between nurse-doctor, nurse-nurse and patient-nurse directly affects the quality and safety of health care. The existence of effective communication and medical information sharing enables nurses to respond quickly and safely to critical situations.

In order to provide effective, efficient and safe healthcare services, it will be effective to make communication and medical information sharing a policy of the institutions, to adopt a common language among healthcare professionals, to standardise the processes related to patient handover and to provide training to employees to ensure effective communication between teams.

Keywords: Communication, Medical Information Sharing, Nursing

GİRİŞ

Sağlık hizmeti sunma süreci yapısı gereği disiplinler arası bir süreçtir ve farklı uzmanlık alanlarından hekimlerin, hemşirelerin ve yardımcı sağlık profesyonellerinin iletişim içerisinde çalışmasını gerektirmektedir (Manser, 2009). Sağlık ekipleri arasında açık ve etkili iletişim tedavi sürecinin koordinasyonunu, tanı ve tedavi planları hakkındaki bilgi paylaşımını ve doğru bilgiye erişimi sağlayan önemli bir belirleyicidir (Kuşku Özdemir, 2023). Sağlık hizmetlerinde etkili iletişim ve ekip çalışmasının olmaması hasta güvenliğini tehdit eden en önemli nedenlerden

Melek Öztürk Gül¹
Aysun Türe²

How to Cite This Article

Öztürk Gül, M. & Türe, A. (2024).
“İletişim ve Tıbbi Bilgi Paylaşımı”
International Social Sciences
Studies Journal, (e-ISSN:2587-
1587) Vol:10, Issue:2; pp:243-248.
DOI:
<https://doi.org/10.5281/zenodo.10704529>

Arrival: 21 November 2023
Published: 27 February 2024

Social Sciences Studies Journal is
licensed under a Creative
Commons Attribution-
NonCommercial 4.0 International
License.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Eskişehir, Türkiye.
ORCID: 0000-0003-3620-2555. ROR ID: <https://ror.org/01dzjez04>

² Doçent Doktor, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Yönetimi Anabilim Dalı, Eskişehir, Türkiye.
ORCID: 0000-0003-2513-0904. ROR ID: <https://ror.org/01dzjez04>

olduğu belirtilmektedir (Manser, 2009; Mujumdar & Santos, 2014). Etkin ekip iletişimi olan gruplarda, ekip üyelerinin görev ve sorumluluklarını bildiği ve yaşanan sorunlara hızlı çözüm sağladıkları bilinmektedir (Saldamlı & Andsoy, 2019). Etkin ve açık olmayan iletişim hastanın zarar görmesine ve hatta ölümüne yol açabilmektedir (Dietl, 2023).

Hemşirelerin hastanın tanı, tedavi ve bakım süreçlerinin tümünde yer almaları, hastaların hemşirelerin *iletişim ve tıbbi bilgi paylaşımı davranışının sonuçlarından* etkilenmelerine yol açabilmektedir. Hemşireler ekip içerisinde hem iletişimi sağlayan hem de onun devamlılığını yöneten ekip üyeleridir (Çavuşoğlu & Gün, 2022). Hemşirelerin hem diğer sağlık ekibi üyeleri ile hem de kendi meslek grubunun üyeleri ile açık ve etkin bir biçimde iletişim halinde olması ve tıbbi bilgileri diğer ekip üyelerine eksiksiz ve doğru bir biçimde aktarabilmesi hasta güvenliği ve bakım kalitesi ile ilişkilendirilmektedir (Turkelson et al., 2017). Bu sebeple sağlık hizmetlerinin kalitesini sağlamak ve hasta güvenliğini tehdit eden olayları önlemek için ekip çalışması ve iletişimin geliştirilmesi gerekmektedir (Poku et al., 2023).

İletişim ve Tıbbi Bilgi Paylaşımı

İletişim, insanoğlunun doğasında vardır ve kişinin diğer insanlarla karşılıklı olarak ürettiği toplumsal bir olgudur. İletişim; iki veya daha fazla insanın farklı şekillerde, mekânsal ve tarihsel bir ortamda mesaj alışverişinde bulunmasını, anlamlar oluşturmasını ve iletmesini içermektedir (Büyükaslan, 2018; Dartiguelongue & Cafiero, 2021). Etkili iletişim, bir mesajı gönderenin mesajının amacını aktaracak şekilde mesajını göndermesi ve ardından mesajın alıcısı tarafından anlaşılması olarak tanımlanmaktadır (Newell & Jordan, 2015). İletişim içsel iletişim, kişilerarası iletişim ve meslekler arası iletişim olmak üzere üç farklı boyutta tanımlanmaktadır. İçsel iletişim, bireylerin kendileri ve başkalarıyla iletişimlerini üzerine düşünen zihinsel süreçlerini, kişilerarası iletişim bir kişiyle fikir, düşünce ve duyguların alışverişi ile ilgili süreçlerini, meslekler arası iletişim ise bir başka meslek üyesine işi ile ilgili bilgi aktarma süreçlerini ifade etmektedir (Granados-Gámez et al., 2022). Meslekler arası iletişim, örgütsel düzeyde özellikle karmaşık faaliyetler yürüten ekipler arasında iş güvenliği ve kaliteyi korumanın temel faktörlerinden biri olarak kabul edilmektedir (Saldamlı & Andsoy, 2019).

Bilgi paylaşımı, en az iki kişiyi kapsayan; bir kişiden diğerine işleri ile ilgili sahip oldukları tecrübelerini, iş süreçlerini ve bu süreçlerin çalışması için gerekli bilginin gönüllü olarak aktarılması olarak tanımlanmaktadır. Etkin bilgi paylaşımı için göndericinin bilgi paylaşımı konusunda istekli olması, alıcının ise bu yeni bilgiyi eski bilgileriyle birleştirerek kullanması gerekmektedir. Bilgi paylaşımı, örgütsel öğrenmenin gelişmesini ve çalışanların karmaşık örgütsel sorunlar hakkında bireysel ve kurumsal düzeyde karar vermesini sağlamaktadır (Connelly et al., 2014; Türe Yılmaz & Yıldırım, 2018). Bilgi paylaşımını etkileyen faktörler ise bireysel, örgütsel ve teknolojik olarak sınıflandırılmaktadır. Bireysel faktörler; kişisel yetenekler, kişisel algılar, motivasyon, eğitim seviyesi, kültür farklılıkları, yaş ve cinsiyet olarak belirtilmektedir. Örgütsel faktörler; örgütün yönetim anlayışı, etik liderlik, örgüt kültürü, örgütsel adalet, örgüt kaynaklarının azlığı, rekabet ve hiyerarşik yapı olarak belirtilmektedir. Teknolojik faktörler ise, bilgi teknolojileri sistemleri ve bunların kullanımı olarak belirtilmektedir (Türe Yılmaz & Yıldırım, 2018; Hatunoğlu & Yeşil, 2020).

Tıbbi bilgi paylaşımı, multidisipliner ve interdisipliner sağlık ekipleri arasındaki iletişimden kaynaklanan komplikasyonları önleyerek hızlı ve güvenli bir sağlık hizmetinin sağlanması için ortak bir dil kullanması olarak tanımlanmaktadır (Dietl, Derksen, Keller, et al., 2023). Sağlık profesyonelleri bilgiyi kendi alanına ait olgularla bölerek kendi dilini ve tekniklerini kullanır ve diğer ekip üyelerine aktarır (Dartiguelongue & Cafiero, 2021).

Sağlık hizmetlerinde iletişim ve iş birliği, etkileşime dayalı güvenli hasta bakımını sağlamada önemli bir rol oynamaktadır (Anthoine E et al., 2014; Brewer et al., 2018; Hüner et al., 2023). Bakımın kalitesi ve güvenliği bilginin sürekliliği ve meslekler arası iş birliğini sağlayan bir ortama bağlı olmaktadır. İki sağlık profesyoneli arasındaki etkili iletişim ve mesajların doğru iletilmesi, hastanın tutarlı ve koordineli bakım alması için kritik önem taşımaktadır (Turkelson et al., 2017). Kritik bakım sağlayıcıları hemşireler ve doktorlar arasında doğru ve eksiksiz bilgi paylaşımının, hasta sonuçlarını iyileştirdiği ve tıbbi hataları azalttığı gösteren kanıtlar bulunmaktadır (Anthoine E et al., 2014; Turkelson et al., 2017; Hüner et al., 2023). Joint Commission International (JCI) Uluslararası Hasta Güvenliği Hedefleri arasında sağlık çalışanları arasındaki etkin iletişimin iyileştirilmesinin önemli olduğunu vurgulamaktadır (JCI, 2021). Hemşire ve hekim arasındaki etkili iletişim, hastanın gereksinimlerinin karşılanması, verilen bakımın güvenli ve etkili olması açısından önemlidir (Anthoine E et al., 2014; Turkelson et al., 2017; Hüner et al., 2023). Örneğin, bir hemşire, bir hastanın hayati belirtileri veya semptomları hakkında bir doktorla iletişim kurabilir veya bir doktor, hastanın bakım planı konusunda bir hemşireyle iş birliği yapabilir. Sağlanan bu etkili iletişim süreci hasta bakım kalitesinin artırılmasını sağlamaktadır.

Sağlık hizmetlerinde iletişim becerileri her sağlık ekibi üyesinin sahip olması ve sürekli geliştirmesi gereken becerilerden biridir. Etkin ve açık iletişimin sağlanması ve ekip üyeleri arasında bilgi paylaşımının artırılması ile istenmeyen iletişim hatalarının önlenildiği bilinmektedir. İletişim kaynaklı hatalar; eksik veya yanlış bilgi alışverişi, yanlış yorumlama veya yanlış anlama olarak tanımlanmaktadır (Randmaa et al., 2019). İletişimden kaynaklanan sorunlar istenmeyen hasta sonuçlarına ve tıbbi hatalara en fazla katkıda bulunan faktörlerden biridir (Brewer et al., 2018; Güven & Özalp, 2022; Kämmer et al., 2022; Dietl, Derksen, Keller, et al., 2023). İletişim ve bilgi alışverişi eksikliği, hastaneye yeniden yatış riskini artırabilmekte ve hasta bakımında kesintiye yol açabilmektedir (Bracco et al., 2016).

Sağlık ekipleri arasında hasta devirleri ekiplerin sık iletişime geçtiği ve bilgi paylaşımının fazla olduğu bir süreçtir. Bu sebeple hasta devirleri yanlış iletişime bağlı hataların sık yaşandığı işlemlerden oluşmaktadır (Hüner et al., 2023; Malenka et al., 2018). Hastaların devirleri esnasında eksik, hatalı ve atlanmış olarak devredilen hasta bilgileri gönderen ve alıcılar arasında belirsizlikler yarattığından istenmeyen hasta sonuçlarına neden olmaktadır (Lee et al., 2016). Yapılandırılmış devirler ve hasta bilgilerinin aktarımının standartlaştırılması doğru bilgi paylaşımını sağlamak ve ortak bir anlayış oluşturmak için güvenli bir araç olabilmektedir (Ruhomaulu et al., 2019; Pun et al., 2020; Hüner et al., 2023). Hasta güvenliği ve kaliteli bakımın sağlanması için profesyoneller arasında iletişim ve koordinasyonun geliştirilmesi, tıbbi bilgilerin daha iyi paylaşılması gerekmektedir (Anthoine E et al., 2014; Dietl, Derksen, Keller, & Lippke, 2023).

Topçu ve arkadaşlarının (2017) hekim ve hemşireler arasındaki iletişim başarısızlıklarına bağlı tıbbi hataları belirlemek için, Türkiye’de İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü’ne bağlı 20 devlet hastanesi ve 14 eğitim ve araştırma hastanesinde kesitsel, tanımlayıcı tipte yaptığı çalışmada; hekimlerin %54 ünün ve hemşirelerin %52,3 ünün iletişim hatası nedeniyle tıbbi hata yaşadığı bulunmuştur (Topcu et al., 2017).

Malenka ve arkadaşlarının (2018) hasta devrini standartlaştırmak ve iletişime bağlı hataları önlemek için Amerika Birleşik Devletleri Dartmouth pediatrik yoğun bakım ünitesinde kalite iyileştirme müdahalesi yaptığı çalışmada; hasta devirlerinin önceden belirlenmiş bir kontrol listesi kullanılarak standartlaştırılmasının, hasta devir süresini uzatmadığı ve eksiksiz bilgi paylaşımı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır (Malenka et al., 2018).

Brewer ve arkadaşlarının (2018) bilgi paylaşımı ve iletişim becerilerinin hemşireye duyarlı hasta güvenliği sonuçlarına etkisini belirlemek için, Amerika Birleşik Devletleri’nde bulunan 3 farklı hastanede 24 farklı birimde 7 ay boyunca yürüttüğü çalışmada; hasta güvenliği olaylarının hemşireler arasındaki iletişim sıklığı ve bilgi paylaşımıyla ilişkili bulunmuştur (Brewer et al., 2018).

Saldamlı ve Andsoy’un (2019) sağlık profesyonellerinin kişilerarası iletişim tarzları ve ekip çalışmasına yönelik tutumlarını belirlemek için Türkiye’de bir kamu hastanesinde yaptığı çalışmada; ekip anlayışı tutumları ölçeğinden en düşük puanı hemşirelerin, ekip anlayışı tutumları ölçeğinin iletişim alt boyutundan en düşük puanı ise hekimlerin aldığı görülmüştür (Saldamlı & Andsoy, 2019).

Dielts ve arkadaşlarının (2023) kişilerarası iletişiminin hasta güvenliği ve ekip çalışmasına etkisini belirlemek için Almanya’da iki üniversite hastanesinin doğum ekibi üyeleri (doktor, hemşire, ebe) arasında yapılan iletişim eğitimi çalışmada; sağlık ekiplerindeki iyi düzeyde sağlanan kişilerarası iletişim, hasta güvenliğini daha az tehdit ettiği ve daha kaliteli bakım ile ilişkili bulunmuştur (Dietl, Derksen, Keller, et al., 2023).

Hüner ve arkadaşlarının (2023) meslekler arası ekip iletişiminin önlenebilir advers olaylara etkisini belirlemek için bir kadın doğum kliniğinde disiplinler arası yapılan iletişim eğitimi çalışmada; eğitimin önlenebilir olumsuz olayları azalttığı ve hasta güvenliğini artırdığı sonucuna ulaşılmıştır (Hüner et al., 2023).

Poku ve arkadaşlarının (2023) ekip çalışmasının, bilgi aktarımının ve açık iletişimin hasta güvenliği olaylarının ortaya çıkmasındaki rolünü belirlemek için kesitsel tipte yaptığı çalışmada; ilaç hataları (%30,4), yara enfeksiyonları (%23,3), infüzyon reaksiyonları (%24,7), bası yaraları (%21,3) ve hasta düşmeleri (%18,7) iletişim hataları ve bilgi paylaşımı eksikliği ile ilişkili bulunmuştur. Çalışmaya göre; etkili ekip çalışması, bilgi aktarımı ve açık iletişim hasta güvenliği sorunlarını azaltmada etkili bir strateji olarak kullanılabilir (Poku et al., 2023).

Yönetici Hemşireler Açısından İletişim ve Tıbbi Bilgi Paylaşımı

İletişim becerileri yöneticilerin örgütsel alanlarda kullandığı önemli bir yönetim aracıdır. Örgütlerde etkili bir iletişimle etkin bir yönetim sağlanması mümkün olmaktadır. Yöneticilerin iletişim becerilerine sahip olmaları yöneticilik vasıflarındandır (Türe & Yıldırım, 2022). Bilgi paylaşımı davranışının ise örgütsel kültür ile doğrudan ilişkili olduğu bilinmektedir. Çalışanların yönetici tarafından bilgi paylaşımı ve iletişim konusunda teşvik edilmesi örgüt çalışanları arasında bilgi paylaşımını artırmaktadır (Eser & Ensari, 2016).

Yönetici hemşireler, özellikle yönetim rolleri nedeniyle sağlık kuruluşlarının başarısını büyük ölçüde etkileyebilmektedir. Yönetici hemşirelerin rol ve sorumluluklarından biri de sağlık ekibi profesyonelleri ile etkili iletişim ve koordinasyonu sağlamaktır. Gelişen hemşirelik yöneticilik vasıfları ile hemşirelerin sağlık bakımı, iletişimi ve eğitimi alanlarındaki yönetim planlamalarının özerklik derecesi giderek artmaktadır (Çiftçiöğlü & Tunç, 2022).

Yönetici hemşirenin; açık iletişimi teşvik etmesi, personele kaygılarını bildirme fırsatlarını sağlaması hesap verebilirlik kültürünü yaratmaktadır (Poku et al., 2023). Ayrıca Alan ve arkadaşlarının çalışmasına (2022) göre; etik iletişim becerileri olan yönetici hemşirelerin çatışma yönetimi stratejilerini anlamlı düzeyde etkilediği ve örgüt içindeki ekip çalışmasını desteklediği görülmektedir. Bu nedenle yönetici hemşirelerin etkili iletişim kurması ve hemşirelere rol model olması önemli olmaktadır (Alan et al., 2022). Yönetici hemşirelerin, hemşireler ve diğer sağlık profesyonelleri arasında etkili iletişimi kolaylaştırmak için hemşirelerin psikolojik güvenliğini destekleyen ve adil bir çalışma ortamı oluşturan liderlik stratejilerini kullanması gerekmektedir (O'Donovan et al., 2019).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sağlık hizmetlerinde iletişim ve tıbbi bilgi paylaşımı hasta güvenliğinin sağlanması, hasta bakım kalitesinin artırılması, hastanede kalış süresinin azaltılması, ekip çalışmasının sağlanması, başarısız hasta devirlerinin önlenmesi, düşmelerin önlenmesi, çatışmaların engellenmesi ve ilaç hatalarının azaltılmasında kritik rol oynamaktadır. Etkin bir biçimde sağlanan iletişim ve bilgi paylaşımı güvenli hasta çıktıları ve çalışan memnuniyeti üzerinde etkili olduğu bilinmektedir.

Sağlık ekipleri arasında iletişim ve tıbbi bilgi paylaşımının etkisiz olması bireysel bir beceri eksikliği olmaktan çok yönetim stratejisinin eksikliğinin de göstergesi olabilir. Bu sebeple kurum yöneticileri tarafından etkin iletişim ve bilgi paylaşımını teşvik eden kurum politikasının geliştirilmesi, kurum içinde çalışanlara eğitim verilmesi, eğitimler sonrası değerlendirmelerin yapılması, kontrol listelerinin kullanımı, elektronik kayıt sistemlerinin bakıma entegre edilmesi ve hasta devri için uluslararası standart belgelerin kullanımı etkili olacaktır. Ayrıca hemşirelik eğitim programlarına etkili iletişim becerileri eğitiminin dahil edilmesi ve eğitimlerin uygulama ile bütünleştirilmesi ekip anlayışının geliştirilmesine katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Alan, H., Gül, D., & Baykal, U. (2022). The relationship between the conflict management strategies and ethical leadership behaviours of nurse managers perceived by nurses. *J Nurs Manag*, 30(7), 2370-2378. <https://doi.org/10.1111/jonm.13840>

Anthoine E, Delmas C, Couterut J, & L., M. (2014). evelopment And Psychometric Testing Of A Scale Assessing The Sharing Of Medical Information And İnterprofessional Communication: . *DThe Csi Scale. BMC Health Serv Res. Mar 13*(14). <https://doi.org/Doi: 10.1186/1472-6963-14-126>.

Bracco, M. M., Mafra, A. C., Abdo, A. H., Colugnati, F. A., Dalla, M. D., Demarzo, M. M., Abrahamsohn, I., Rodrigues, A. P., Delgado, A. V., Dos Prazeres, G. A., Teixeira, J. C., Jr., & Possa, S. (2016). Implementation of integration strategies between primary care units and a regional general hospital in Brazil to update and connect health care professionals: a quasi-experimental study protocol. *BMC Health Serv Res*, 16(1), 380. <https://doi.org/10.1186/s12913-016-1626-9>

Brewer, B. B., Carley, K. M., Benham-Hutchins, M. M., Effken, J. A., Reminga, J., & Kowalchuck, M. (2018). Relationship of Staff Information Sharing and Advice Networks to Patient Safety Outcomes. *J Nurs Adm*, 48(9), 437-444. <https://doi.org/10.1097/nna.0000000000000646>

Büyükaslan, A. (2018). Sağlık İletişiminde Sektörel Tespitler. *Erciyes İletişim Dergisi*, 5(3), 2-10.

Connelly, C., Ford, D., Turel, O., Gallupe, B., & Zweig, D. (2014). 'I'm Busy (And Competitive)!' Antecedents Of Knowledge Sharing Under Pressure. *Knowledge Management Research and Practice*, 12(1), 74-85. <https://doi.org/https://doi.org/10.1057/kmrp.2012.61>

Çavuşoğlu, E., & Gün, M. (2022). Covid-19 Küresel Salgını Sürecinde İç Hastalıkları Kliniklerinde Hemşire-Hemşire İş Birliğinin Belirlenmesi. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 9(1), 47-56.

Çiftçiöğlü, G., & Tunç, G. (2022). Yönetici Hemşirelerin Değişen Rollerini. *Artuklu International Journal of Health Sciences*, 2(2), 23-30. <https://doi.org/10.29228-aijhs.19-2564381>

Dartiguelongue, J. B., & Cafiero, P. J. (2021). Communication in health care teams. *Arch Argent Pediatr*, 119(6), e589-e593. <https://doi.org/10.5546/aap.2021.eng.e589> (La comunicación en los equipos de salud.)

- Dietl, J. E., Derksen, C., Keller, F. M., & Lippke, S. (2023). Interdisciplinary and interprofessional communication intervention: How psychological safety fosters communication and increases patient safety. *Front Psychol*, *14*, 1164288. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1164288>
- Dietl, J. E., Derksen, C., Keller, F. M., Schmiedhofer, M., & Lippke, S. (2023). Psychosocial Processes in Healthcare Workers: How Individuals' Perceptions of Interpersonal Communication Is Related to Patient Safety Threats and Higher-Quality Care. *Int J Environ Res Public Health*, *20*(9). <https://doi.org/10.3390/ijerph20095698>
- Eser, G., & Ensari, M. Ş. (2016). Yöneticinin bilgi paylaşım davranışının, çalışanların bilgi paylaşımı sonucu değersiz olma kaygısı üzerindeki etkisi ve algılanan örgütsel desteğin aracı rolü üzerine bir araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *8*(2), 134-151.
- Granados-Gámez, G., Sáez-Ruiz, I. M., Márquez-Hernández, V. V., Rodríguez-García, M. C., Aguilera-Manrique, G., Cibanal-Juan, M. L., & Gutiérrez-Puertas, L. (2022). Development and validation of the questionnaire to analyze the communication of nurses in nurse-patient therapeutic communication. *Patient Educ Couns*, *105*(1), 145-150. <https://doi.org/10.1016/j.pec.2021.05.008>
- Güven, D. Y., & Özalp, Ş. Ş. (2022). Cerrahi Kliniklerde Çalışan Hemşirelerin Tıbbi Hatalara İlişkin Tutumları ile Hasta Güvenliği Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, *8*(3), 240-249. <https://doi.org/10.30569.adiyamansaglik.1125794>
- Hatunoğlu, M., & Yeşil, S. (2020). Bilgi paylaşımını etkileyen faktörlerin bilgi paylaşımı üzerine etkisi: bir alan araştırması. *OPUS International Journal of Society Researches*, *16*(27), 424-464.
- Hüner, B., Derksen, C., Schmiedhofer, M., Lippke, S., Riedmüller, S., Janni, W., Reister, F., & Scholz, C. (2023). Reducing preventable adverse events in obstetrics by improving interprofessional communication skills - Results of an intervention study. *BMC Pregnancy Childbirth*, *23*(1), 55. <https://doi.org/10.1186/s12884-022-05304-8>
- JCI. (2021). Joint Commission International Accreditation For Hospitals-7th Edition. *Joint Commission International*.
- Kämmer, J. E., Ehrhard, S., Kunina-Habenicht, O., Weber-Schuh, S., Hautz, S. C., Birrenbach, T., Sauter, T. C., & Hautz, W. E. (2022). What factors affect team members' evaluation of collaboration in medical teams? *Front Psychol*, *13*, 1031902. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.1031902>
- Kuşku Özdemir, E. (2023). Sağlık İletişiminde Dil ve İletişim Becerilerinin Rolüne İlişkin Algılar: Sağlık Çalışanlarına Yönelik Nitel Bir Değerlendirme. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Özel Sayı 1 (Cumhuriyetin 100. Yılına), 1529-1549. <https://doi.org/10.51531/korkutataturkiyat.1357996>
- Lee, S. H., Phan, P. H., Dorman, T., Weaver, S. J., & Pronovost, P. J. (2016). Handoffs, safety culture, and practices: evidence from the hospital survey on patient safety culture. *BMC Health Serv Res*, *16*, 254. <https://doi.org/10.1186/s12913-016-1502-7>
- Malenka, E. C., Nett, S. T., Fussell, M., & Braga, M. S. (2018). Improving Handoffs Between Operating Room and Pediatric Intensive Care Teams: Before and After Study. *Pediatr Qual Saf*, *3*(5), e101. <https://doi.org/10.1097/pq9.000000000000101>
- Manser, T. (2009). Teamwork and patient safety in dynamic domains of healthcare: a review of the literature. *Acta Anaesthesiol Scand*, *53*(2), 143-151. <https://doi.org/10.1111/j.1399-6576.2008.01717.x>
- Newell, S., & Jordan, Z. (2015). The patient experience of patient-centered communication with nurses in the hospital setting: a qualitative systematic review protocol. *JBI Database System Rev Implement Rep*, *13*(1), 76-87. <https://doi.org/10.11124/jbisrir-2015-1072>
- O'Donovan, R., Ward, M., De Brún, A., & McAuliffe, E. (2019). Safety culture in health care teams: A narrative review of the literature. *J Nurs Manag*, *27*(5), 871-883. <https://doi.org/10.1111/jonm.12740>
- Panczyk, M., Iwanow, L., Zarzeka, A., Jaworski, M., & Gotlib, J. (2019). Communication skills attitude scale: a translation and validation study in a sample of registered nurses in Poland. *BMJ Open*, *9*(5), e028691. <https://doi.org/10.1136/bmjopen-2018-028691>
- Poku, C. A., Attafua, P. Y. A., Anaba, E. A., Abor, P. A., Nketiah-Amponsah, E., & Abuosi, A. A. (2023). Response to patient safety incidents in healthcare settings in Ghana: the role of teamwork, communication openness, and handoffs. *BMC Health Serv Res*, *23*(1), 1072. <https://doi.org/10.1186/s12913-023-10000-0>

- Pun, J., Chan, E. A., Eggins, S., & Slade, D. (2020). Training in communication and interaction during shift-to-shift nursing handovers in a bilingual hospital: A case study. *Nurse Educ Today*, 84, 104212. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2019.104212>
- Randmaa, M., Engström, M., Mårtensson, G., Leo Swenne, C., & Högberg, H. (2019). Psychometric properties of an instrument measuring communication within and between the professional groups licensed practical nurses and registered nurses in anaesthetic clinics. *BMC Health Serv Res*, 19(1), 950. <https://doi.org/10.1186/s12913-019-4805-7>
- Ruhomaulu, Z., Betts, K., Jayne-Coupe, K., Karanfilian, L., Szekely, M., Relwani, A., McCay, J., & Jaffry, Z. (2019). Improving the quality of handover: implementing SBAR. *Future Healthc J*, 6(Suppl 2), 54. <https://doi.org/10.7861/futurehosp.6-2s-s54>
- Saldamlı, A., & Andsoy, İ. I. (2019). Cerrahi Süreçteki Sağlık Profesyonellerinin Kişilerarası İletişim Tarzları Ve Ekip Çalışması Tutumları. *Cukurova Medical Journal*, 44(1), 483-491. <https://doi.org/10.17826/cumj.557579>
- Topcu, I., Turkmen, A. S., Sahiner, N. C., Savaser, S., & Sen, H. (2017). Physicians' and nurses' medical errors associated with communication failures. *J Pak Med Assoc*, 67(4), 600-604.
- Turkelson, C., Aebersold, M., Redman, R., & Tschannen, D. (2017). Improving Nursing Communication Skills in an Intensive Care Unit Using Simulation and Nursing Crew Resource Management Strategies: An Implementation Project. *J Nurs Care Qual*, 32(4), 331-339. <https://doi.org/10.1097/ncq.0000000000000241>
- Türe, A., & Yıldırım, A. (2022). Yönetici Hemşirelerin İletişim Becerilerinin Hemşirelerin İş Performansına Etkisi. *Social Sciences Studies Journal* 4(20), 3057-3067. <https://doi.org/10.26449/sssjsj.721>
- Türe Yılmaz, A., & Yıldırım, A. (2018). İletişim ve Bilgi Paylaşımı Ölçeğinin Türkçe Geçerlilik ve Güvenirliliği *Journal of Academic Social Sciences*, 70(6), 76-90. <https://doi.org/10.16992/ASOS.13679>